

VENDÉGÜNK

Március 1-jén a Magyar Unitárius Egyház dr. Szent-Iványi Sándor Unitárus Gyűjtemény Könyvtára látta vendégül az EKE „Vendégünk” programját. A rendezvény célja, hogy a társszervezetek képviselői megismerjék egymást. A családias létszámban összegyűlt érdeklődőket Kászoni-Kövendi József, az Egyházközség lelkesze köszöntötte; felhívta a figyelmet, hogy egyházuk 450. évfordulóját ünnepli, és kifejezte örömét, hogy az unitáriusok láthatják vendégül az egyházi könyvtárosokat.

Ásványi Ilona EKE-elnök köszöntötte a vendégeket és a résztvevőket. Beszért a Vendégünk program céljáról, és szólt az egyházi könyvtárak, levéltárak és múzeumok hagyományos együttműködéséről.

Az Egyházi Muzeológusok Egyesületét (EME) dr. Harmati Béla László elnök, a Magyarországi Egyházi Levéltárosok Egyesületét (MELTE) dr. Koltai András titkár képviselte.

Először az EME mutatkozott be, mint a legkisebb és a legfiatalabb a három egyesület közül. A múzeumi egyesület 2006-ban alakult, evangélikus munkatársak kezdeményezésére. Az alapítók először intézményi tagságban gondolkodtak, végül azonban a MELTÉ-hez hasonlóan a személyi tagság mellett döntöttek. Véleményük szerint ennek az az előnye, hogy nem egyházi intézményben dolgozó, de egyházművészettel foglalkozó szakemberek is tudnak csatlakozni a szervezethez. Jelenleg 55 fős a tagság, és a legtöbb munkatárs 1 vagy 2 fős intézményből érkezik. Harmati Béla László elnök úr elmondta, hogy évente két alkalommal találkoznak és osztják meg egymással tapasztalataikat. Ez azért is bír kiemelkedő fontossággal, mert az egyházi gyűjteményben dolgozó munkatársak egy-egy speciális szakterülettel foglalkoznak, nem érthetnek mindenhez, ezért nagyon fontos a konzultáció, az egymástól tanulás lehetősé-

ge. Az EMÉ-nek a MELTE, mint társszervezet a pályázatokban segítséget nyújt, és az együttműködés abban is megmutatkozik, hogy a nyári konferenciájukat közösen szervezik. Az elnök örömmel állapította meg, hogy az utóbbi időben az egyházi múzeumokban megkezdődött egyfélé megújulás. A tapasztalatok cseréje sokat segít a továbbfejlődésben. Ugyanakkor nehézség, hogy azt érzik a múzeumok munkatársai, hogy a szakmai és kutatómunka helyett kultúrház jellegű működést várnak el tőlük, ismeretterjesztő, kulturális programok formájában, a fenntartó szemében a látogatók és a rendezvények száma határozza meg az identitásukat, és nem a szakmai, tudományos munka.

A MELTE 1993-ban alakult, református felekezetű kollégák kezdeményezésére. A szervezetet az 5 tagú elnökség vezeti, melyben ökumenikus szellemben képviselik magukat a felekezetek. Jelenleg 80 tag alkotja a tagságot. Határon túli magyar levéltárak is vannak tagjaik között, főként református erdélyi és felvidéki intézmények. A szervezet titkára, Koltai András sajnálattal állapította meg, hogy a szlovák katolikus levéltárakkal nincs kapcsolatuk.

Tájékoztatásul elmondta, hogy az egyházi levéltárak jelentős szerepet töltenek be a magyar levéltárak között. Egyrészt, mert a magyar nemzeti vagyon jelentős részét őrzik, másrészt a megyei levéltárak átszervezése óta szakmapolitikailag is felértékelődtek, és hangsúlyosan vannak jelen a közgyűjtemények között is. Az egyházi levéltárak nyilvános magánlevéltárakként szerepelnek a magyar levéltári rendszerben. Legfontosabb feladatuknak napjainkban a digitalizálást tekintik. Egyrészt a levéltári nyilvántartások, másrészt a dokumentumok digitalizálását, valamint az e-kutatás feltételeinek megteremtését. A feladat nehéz, mert a levéltári gyűjtemények feltárása hierarchikus, és hiányoznak a megfele-

lő szoftverek. Több próbálkozás volt már, hogy megfelelő program szülessen, jelenleg az ATOM névre hallgatót használják az egyházi levéltárak; ennek implementációját alakították ki az egyházi levéltárak az egyetemi levéltárakkal közösen. A munkát nehezíti az is, hogy nagy különbségek vannak az egyes levéltárak hagyományos feltárási módja között. Van, ahol még a papír alapú fondjegyzék sem készült el, míg máshol az iratokat egyesével feltárták, akár már digitálisan is. Az e-kutatás lehetőségét és feltételeit a kalocsai levéltár teremtette meg először, majd követte őket Győr, Pannonhalma, Veszprém, Pécs. A módszer lényege, hogy képszerűen tárták fel az állományt, és a feltárt anyag mögött ugyan nincs adatbázis, de szabadon lapozgathatnak benne a kutatók. Az egyházi levéltárak közös törekvése, hogy egy közös e-szolgáltatást alakítsanak ki. Jelenleg egy ingyenes szolgáltatást terveznek létrehozni, ami mintául szolgálhat egy későbbi, akár fizetős szolgáltatás bevezetéséhez.

A bemutatkozás után kerekasztal beszélgetés kezdődött, amelyet Ásványi Ilona elnök moderálta a hallgatóságot is bevonva, ők is feltehették

kérdéseiket. Szóba kerültek finanszírozási kérdések, gondok, az egyes évfordulókhoz (Reformáció 500, a budapesti Piarista Gimnázium alapításának 300. évfordulóját ünneplő jubileumi év) kapcsolódó állandó és időszakos kiállítások megszervezésének tapasztalatai, az egyre szaporodó látogatóközpontok, a vallási és kulturális turizmus. Továbbá szó volt arról, hogy a könyvtárak, levéltárak, múzeumok hogyan segíthetik egymást, illetve a jelenleg folyó egyetemi képzések hogyan befolyásolják a három intézmény munkáját, törekvéseit.

A beszélgetés – informális módon – egy könyvnyű frissítő elfogyasztásával folytatódott, kótetlenül.

Az EKE Vendégünk programsorozata – terveink szerint – a nem egyházi könyvtáros-levéltáros szakmai szervezetek meghívásával folytatódik majd.

*Kövécse Ildikó
Gál Ferenc Főiskola Könyvtára*

